

NIEUWE PUBLICATIE

op een wetenschappelijke manier
akkerbiodiversiteit opkrikken

‘Boeren met natuur’, zo heet de nieuwste publicatie van het PARTRIDGE-partnerschap, waar ook Hubertus Vereniging Vlaanderen deel van uitmaakt. Het boekje, gratis te downloaden op de HVV-website, helpt de lezer die zich wil inzetten voor het herstel van ‘boerenatuur’.

Dat is de titel van de leidraad die zorgvuldig samengesteld werd door het PARTRIDGE-partnerschap, waar ook Hubertus Vereniging Vlaanderen deel van uitmaakt. De ondertitel luidt ‘Patrijzenbescherming als leidraad voor het herstel van de boerenatuur’. Waar het goed gaat met de patrijs, profiteert de hele akkerfauna, van insecten over akkervogels tot zoogdieren. De opgedane kennis en kunde, zoals geformuleerd in ‘Boeren met natuur’, werd uitgebreid en succesvol getest in de PARTRIDGE-demogebieden. Op die manier vormt de publicatie een handleiding voor wie de achteruitgang van de patrijs en de akkerbiodiversiteit als geheel

wil stoppen. Zijnde: jagers, landbouwers en natuurbeschermers die werken aan een toekomst voor patrijs en akkerbiodiversiteit, maar ook beleidsmakers die daarvoor de nodige tools kunnen en moeten voorzien.

Het feit dat de leidraad werd opgesteld vanuit het PARTRIDGE-partnerschap, waarin partners uit zowel landbouw-, natuur- als jachtwereld vertegenwoordigd zijn naast wetenschappelijke instituten, maakt dat het gaat om een overwogen, genuanceerd en gedragen document.

De leidraad is onderverdeeld in verschillende hoofdstukken. In een eerste deel geeft het boekje achtergrond bij het PARTRIDGE-project, informatie over de levenscyclus van de patrijs en de sleutelfactoren in

de achteruitgang van de patrijs. Het verdwijnen van insecten door het gebruik van herbiciden en pesticiden, het verlies van broedhabitat door schaalvergroting, het verdwijnen van kleine landschapselementen en de toename van de predatiedruk zijn op basis van onderzoek de drie hoofdoorzaken voor deze achteruitgang. Deze hoofdoorzaken waren reeds bekend in de jaren '70 van vorige eeuw en de noden van de patrijs werden op basis daarvan door de Britse landbouwecoloog Dick Pots omschreven als de ‘stoel met 3 poten’. Als een of meer van deze poten aangetast wordt, is de hele stoel instabiel. Uit later onderzoek bleek ook een vierde aanvullende oorzaak van belang te zijn namelijk een lage overleving aan het einde van de winter. Deze lage overleving aan het eind van de winter wordt veroorzaakt door predatie, en versterkt door het gebrek aan dekking en voedsel in deze moeilijke periode.

Het volgende deel van de leidraad gaat in op oplossingen en op de maatregelen die nodig zijn om de situatie voor de patrijs te verbeteren. De oorzaken van de achteruitgang indachtig, zijn de volgende elementen hierbij van belang:

‘Predatiedruk en gebrek aan dekking en voedsel versterken de lage overlevingskansen tijdens de winter’

Kruidentrijke rand in het PARTRIDGE-demogebied in Rotherfield (Engeland). Deze rand is open, herbergt veel insecten en is perfect geschikt als kuikenhabitat © Francis Buner.

OVERZICHT VAN DE NODEN VAN DE PATRIJS

BROEDHABITAT

patrijzen hebben voldoende nestplekken van goede kwaliteit nodig. De aantallen broedkoppels van patrijs in het voorjaar zijn rechtstreeks afhankelijk van de beschikbare hoeveelheid broedhabitat.

Voorbeelden: Bloemenblokken, Heggen, Grazige wegbermen en slootkanten, Keverbanken

KUIKENHABITAT

het is erg belangrijk dat het kuikenhabitat met een hoog insectenaanbod zo dicht mogelijk bij de nestplek ligt. Is de afstand tussen het kuikenhabitat en de nestplek groter, dan zijn de vogels meer kwetsbaar voor predatie en slechte weersomstandigheden.

Voorbeelden: Bloemenblokken, Onbespoten graanrande, Graskruidenstroken

WINTERDEKKING EN WINTERVOEDSEL

de winteroverleving verhoogt als meer dekking en voedsel aanwezig is in deze maanden.

Voorbeelden: Bloemenblokken, Overwinterende stoppelvelden, Bijvoederen.

BEPERKING VAN DE PREDATIEDRUK

Predatie heeft een grote impact op patrijzenpopulaties. Door de predatiedruk te beperken, kunnen de aantallen patrijzen toenemen.

De combinatie van deze maatregelen geeft het beste resultaat voor patrijs.

Elk van deze noden wordt in de leidraad uitgewerkt in een apart hoofdstuk, met een algemene uitleg, een overzicht van de maatregelen die helpen deze noden te realiseren, en het bewijs – vanuit de wetenschap – dat deze maatregelen meerwaarde bieden. Hiervoor wordt steeds gekeken naar het bewijs voor patrijs en in een aparte paragraaf naar het bewijs voor andere soorten (diverse insecten, akkervogels, kleine zoogdieren,...).

Een belangrijk deel van de leidraad gaat ook in op de samenhang tussen de verschillende maatregelen, en op vragen als 'Hoe ziet het ideale patrijzenlandschap eruit?', 'Hoeveel geschikt habitat is minimaal nodig?' en 'Hoe groot moet een patrijzenprojectgebied minimaal zijn?'.

En dan is er ook nog een deel rond samenwerken aan een gemeenschappelijk doel, dat ingaat op de rol die verschillende stakeholders kunnen opnemen in de bescherming van de patrijs: landbouwers, jagers, adviseurs, wetenschappers, natuurbeschermingsorganisaties, overheden en het brede publiek. Samenwerking creëert belangrijke kansen voor boerenatuur. Succesvolle beschermingsprojecten hebben oog voor en respecteren de opvattingen van verschillende partijen, elk met hun verschillende belangen, waarden en ideeën.

INTERESSE OM DE VOLLEDIGE PARTRIDGE-LEIDRAAD TE LEZEN? JE KAN DIT DOWNLOADEN IN DIGITAAL FORMAAT OP DE HVV-WEBSITE VIA [HTTPS://HVV.BE/INFO/PROJECTEN/PATRIDGE/](https://hvv.be/info/projecten/patridge/)

MEER INFO OVER HET PARTRIDGE-PROJECT VIA [HTTPS://NORTHSEAREGION.EU/PATRIDGE/](https://northsearegion.eu/partridge/)

